הרי גופין מוחלקים הרי שמות מוחלקים אלא שבא על אלמנה אחת שלש ביאות היכי דמי אי דלא אתרו ביה פשיטא דאינו חייב אלא אחת אלא דאתרו ביה אכל חדא וחדא אמאי אינו חייב אלא אחת א)והתנן [א]נזיר שהיה שותה יין כל היום כולו אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת לא צריכא [ב]שבא על אלמנת ראובן שהיתה אלמנת שמעון שהיתה אלמנת לוי מהו דתימא הרי שמות מוחלקים קמ"ל גופים מוחלקים בעינן וליכא [1]אלמנה ב) וגרושה וחללה זונה האי תנא מאי קסבר אי קסבר איסור חל על איסור איפכא נמי ואי קסבר [ג]אין איסור חל על איסור אפילו כסדר הזה נמי לא אמר רבא האי תנא איסור חל על איסור לית ליה [ד]איסור מוסיף אית ליה אלמנה אסורה לכהן גדול ושריא לכהן הדיוט הויא לה גרושה מיגו דאיתוסף לה איסורא לגבי כהן הדיוט איתוסף לה איסורא לגבי כהן גדול ועדיין שריא למיכל בתרומה הויא לה חללה מיגו דאיתוסף איסורא למיכל בתרומה איתוסף איסורא לגבי כהן גדול אלא זונה מאי איסור מוסיף אית בה אמר רב חנא בר רב קטינא הואיל ושם זנות פוסל בישראל תני תנא קמיה דרב ששת כל שהוא [2]ביקח הרי הוא בלא יקח כל שאינו ביקח אינו בלא יקח פרט לכהן גדול שבא על אחותו אלמנה אמר ליה דאמר לך מני ר' שמעון היא דאמר אין איסור חל על איסור ג)דתניא רבי שמעון אומר האוכל נבילה ביום הכפורים פטור דאי רבנן הא אמרי ד)איסור חל על איסור אפי' תימא רבנן כי אמרי רבנן איסור חל על איסור ה"מ איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל על איסור חמור לא חייל איכא דאמרי הא מני רבנן היא דאמרי איסור חל על איסור וכי אמרי רבנן איסור חל על איסור הני מילי איסור חמור על איסור קל אבל איסור קל על איסור חמור לא חייל דאי ר"ש השתא איסור חמור על איסור קל לא חייל איסור קל על איסור חמור מיבעיא מהו דתימא איסור כהונה שאני קמ"ל אמר ליה רב פפא לאביי ישראל הבא על אחותו [ה]זונה משוי לה חללה משוי לה או לא משוי לה מי אמרינן קל וחומר מחייבי לאוין הויא חללה מחייבי כריתות לא כל שכן או דילמא אין חללה אלא מאיסור כהונה אמר ליה [ו]אין (איסור) חללה אלא מאיסור כהונה בלבד אמר רבא מנא הא מילתא דאמור רבנן אין חללה אלא מאיסור כהונה דתניא ה)לא יאמר גרושה בכהן גדול ותיתי בקל וחומר מכהן הדיוט ואנא אמינא השתא לכהן הדיוט אסורה לכהן גדול מיבעיא למה נאמרה ו)כשם שחלוקה גרושה מזונה וחללה בכהן הדיוט כך חלוקה בכהן גדול פשיטא מיגרע ז)גרעה אלא כשם שחלוקה גרושה מזונה וחללה בכהן הדיוט כך אלמנה חלוקה מגרושה וחללה זונה בכהן גדול חללה למה נאמרה אין חללה אלא מאיסור כהונה זונה למה נאמרה נאמר כאן זונה ונאמר להלן זונה מה כאן זרעו חולין אף להלן זרעו חולין אמר רב אשי [ז]הילכך כהן הבא על אחותו

זונה

נזיר שהיה שותה וכו'. ח)וכל הני חייב במלקות קא מיירי: **לא צריכא שבא.** ביאה אחת על אלמנת ראובן שהיתה וכו': **איסור מוסיף אית ליה.** שהוא חל על איסור כשהאיסור השני מוסיף עליה לאוסרה במה שהיתה מותרת לו מחמת איסור ראשון אית ליה שהוא חל אע"פ שהיתה אסורה לו מחמת איסור ראשון להתחייב שתים הילכך בזמן שהן כסדר יש בכולן איסור מוסיף כדמפרש ואזיל אלמנה לא היתה אסורה לכהן הדיוט: **נתגרשה מגו דאיתוסף עלה.** מחמת שם גרושה איסור אצל הדיוט שהיתה מותרת לו: **איתוסף בה איסור גרושה אצל כ"ג.** ואע"פ שאסורה לו כבר ומיחייב שתים: **למיכל בתרומה.** אם בת כהן היא: **מגו דאיתוסף בה איסורא.** משום חללה למיכל בתרומה כדילפינן מלא יחלל דנתחללה מקדושתה: **איתוסף בה איסור לגבי כ"ג.** ללקות אף משום חללה: **מאי איסור מוסיף אית בה.** במה נאסרה ט)משום זה שלא נאסרה קודם לכן: **הואיל ושם זנות פוסל אפי' בישראל.** כגון אם זינתה תחתיו נאסרת על בעלה הכא נמי אע"ג דהאי זנות לאו תחת בעלה הוא מיהו שם זנות אשכחן ביה מוסיף בעלמא: **כל שהוא ביקח.** והוא אשה בבתוליה יקח וסמיך ליה אלמנה וגרושה וחללה זונה לא יקח כל שאתה קורא בה כשהיא בתולה יקח דראויה לכ"ג ישנו בבל יקח אם היתה אלמנה: **פרט לכ"ג וכו'.** שאינו לוקה עליה משום איסור כהונה אלא משום איסור אחותו: **פטור.** מכרת דלא אתי איסור יום כפורים ומיחל אאיסור נבילה דקדים אם נתנבלה מערב יום כפורים הרי קדם איסור נבילה ואם נתנבלה ביום כפורים אפי' הכי אסורה היתה עליו מבערב משום אבר מן החי: **איסור חמור על איסור קל.** יום כפורים שהוא בכרת על איסור נבילה שהוא בלאו: **אבל איסור קל כו'.** כגון אלמנה לכהן גדול על איסור אחותו שהיא בכרת: **ואיכא דאמרי הא מני.** דאיצטריך ליה למילף דלא ליחול איסור אלמנה לכ"ג על איסור אחותו: **רבנן היא.** דאמרי איסור חל על איסור הילכך איצטריך להו למילף דה"מ איסור חמור על איסור קל אבל קל על חמור לא חייל: **איסור כהונה שאני.** שריבה בהן הכתוב מצות יתירות י) הילכך אפילו קל על חמור דעלמא ליחול קא משמע לן: **זונה משוי לה.** פשיטא כ)ליה דזונה משוי לה דהא נבעלה בעילת פסול ואסורה לכהן משום זונה אלא הא מיבעיא לי חללה מי משוי לה ללקות כהן עליה משום חללה או לא: **לכ"ג מיבעיא.** מהדיוטותו נאסרה עליו: **כשם שחלוקה גרושה מזונה וחללה.** האמורות אצל כהן הדיוט שייחד לה לאו לעצמה ואשה גרושה מאישה לא יקחו (ויקרא כא) ללמדך שאם זונה וחללה וגרושה היא לוקה עליה אף משום גרושה כך חלוקה בכ"ג אע"פ שנאמרו (לו) בו בלאו אחד: **פשיטא מיגרע גרע.** בתמיה וכי מפני שנעשה כ"ג נתמעטה קדושתו הלא מהדיוטותו נחלקה עליו לשני לאוין: **כך חלוקה אלמנה מגרושה כו'.** שאם היתה אלמנה וגרושה וחללה זונה חייב על כל אחת ואחת ל). והאי דנקט תנא לפלוגי אלמנה לחודה ולא איצטריך לפלוגי חללה מזונה משום דחללה דמוחלקת מזונה מכהן הדיוט קים לן דגלי בגרושה וה"ה בחללה אבל אלמנה דאיתוספא בכ"ג ולא מצינו בה שנתחלקה איצטריך ליה למילף: **חללה למה נאמרה.** הרי אסורה לכהן הדיוט לומר לך אין חללה אלא מאיסור כהונה מקרא יתירה דרשי' דהאי דהדר כתבה להכי כתבה לומר שתלמד מסדר האמור חללה אחר אלמנה וגרושה שאין איסורן נוהג אלא בכהנים ולא כתבה אחר זונה שמצינו מ)שם זנות פוסל בישראל לומר לך שאין נקראת חללה אלא מביאת פסול כהונה לבדה ולא מביאת איסור הנוהג אף בישראל: **ונאמר להלן.** בכהן הדיוט: **מה כאן.** בכ"ג זרעו חולין דכתיב לא יחלל: **הילכך.** הואיל ואין חללה אלא מאיסור כהונה: **כהן.** הדיוט או כ"ג שבא על אחותו פנויה:

זונה

הרי גופים מוחלקים ושמות מוחלקים. נראה דבכדי נקט שמות מוחלקין שהרי בא על שלשה נשים נדות בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ואע"פ שהן שם אחד כלומר שכולן נשים לאיש אחד כדמפרש [בכריתות פ"ג] (דף טו.) אלא האי דנקט ג' אלמנות של ג' בני אדם לאו דוקא דה"ה ג' אלמנות של אדם אחד וכן משמע מדמשני אלא שבא על אלמנה אחת ג' ביאות ולא משני שבא על שלשה אלמנות של אדם אחד מכלל דכה"ג חייב שלשה: **פרט לכ"ג שבא על אחותו אלמנה.** תימה מאי קאמר בסמוך דרבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור אימא דאיסור חל על איסור לית ליה איסור מוסיף אית ליה והאי איסורא מוסיף הוא גבי אחותו שהרי מעיקרא היה האיסור משום אחותו וכשנתאלמנה איתוסף בה איסור אלמנה [דהוי איסור מוסיף [א] לגבי משוח מלחמה שאינו אחיו וכל הנשים האסורות לכ"ג אסורות אף למשוח נ) מלחמה [ב]] וי"ל דאיתא בברייתא אחרת ס) דרבי שמעון אפילו איסור מוסיף לית ליה [ג] א"נ יש לומר דהכי מייתי כיון דר"ש לית ליה איסור חל על איסור ואע"ג דהוי איסור חמור על איסור קל כי ההיא דאוכל נבילה ביום הכפורים דלא חל איסור יום הכפורים שהיא בכרת על איסור נבלה שהיא בלאו הכי אית לן למימר דלית ליה איסור מוסיף באיסור קל על איסור חמור כי ההיא דכ"ג שבא על אחותו אלמנה ע):

מ"ט

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ה מהל' נזירות הלכה י סמג לאוין רנ:

עא ב מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל"א:

עב ג מיי' שם הל"ח ופי"ד מהל' מאכלות אסורות הלי"ח:

עג ד מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל' ח ט י סמג לאוין קלט:

עד ה מיי' שם פי"ח הל"א סמג לאוין קכב טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח:

עה ו מיי' שם פי"ט הל' א סמג שם טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' יב:

עו ז מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעי' יד:

מוסף תוספות

א. לגבי משוח שעבר ולגבי משוח מלחמה. תוס' הרא"ש. דלמחר תהא אסורה לכה"ג שיתמנה אחריו של זה. ריטב"א. שהיה מותר בה קודם שנעשית אלמנה ועכשיו היא אסורה לו. תר"פ. ב. כדאיתא ביומא בסוף פרק בא לו וכו' ושמעינן ליה לר' יוסי דלית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל ובאיסור מוסיף אית ליה בפרק ד' אחין. שם. ג. בפרק ד' אחין גבי נשא חי ואח"כ נשא מת דקאמר ר"ש אינו חייב אלא משום אחות אשה בלבד ולא חייל עליה איסור אשת אח אע"ג דאיתוסף בה איסור לגבי שאר אחין. תוס' שבועות כד: ד"ה ומאן.

תוס' ר"י הזקן

אלמנת ראובן. שהיא היתה אלמנה משלשה אנשים והתרו בו התראה אחת משום אלמנה. **כסדר הזה.** שנתארמלה תחלה ונשאת לשני וגרשה ונשאת לכהן ונתחללה בביאתו ואח"כ נבעלה לפסולים או לקרובים בעילת זנות ונעשית זונה, פ) זונה הויא חללה לא הויא. איכא מ"ד דה"ג **איסור מוסיף ואיסור כולל אית ליה.** והעיקר דאיסור מוסיף לחודיה גרסינן. ואיסור מוסיף הוא שנוסף איסור בחתיכה שאוסרה במה שהיתה מותרת בה כגון גרושה שנעשית חללה יכול לאסור החתיכה דהיינו האשה אם היא בת כהן, הילכך שם דחללה על גרושה הוא איסור מוסיף ואפילו היא בת ישראל אתי וחייל ולוקה עליה כהן שתים. וכן נמי אם האיסור המוסיף בחתיכה גרמה ליה לאסור החתיכה למי שהיה מותר בה בתחלה קודם שיחול עליה האיסור השני כדברירנא התם בשבועות צ) ובסוף כל הבשר. ואיסור כולל הוא כשנוסף לו איסור בחתיכות אחרות שהיה מותר בהן כדאיתא בשבועות שתים [כד, ב], הילכך הא דאמרינן הכא הויא לה חללה מגו דאיתוסף בה איסורא למיכל בתרומה הוא איסור מוסיף, דאיסור מוסיף באותה חתיכה דאמרינן בשבועות שתים [שם] כשנוסף לחתיכה זו איסור מפני האיסור השני שאוסרה איסורא לגבוה איתוסף נמי להדיוט. וכן נמי אם נוסף לה איסור במה שהיתה מותרת בה כדהכא דגרושה שנעשית חללה אם היתה בת כהן היתה מותרת בתרומה נעשית חללה ואסורה בתרומה מגו דאיתוסף בה איסורא לגבי תרומה איתוסף נמי איסורא לגבי כהן שחייב עליה אף משום חללה אפילו היתה בת ישראל, דשם חללה איסור מוסיף הוא שאם היתה בת כהן אוסרה לחתיכה בתרומה שהיתה מותרת בה כדכתבינן. **אסורה.** שכהן לוקה עליה אף משום גרושה. **חללה למה נאמרה.** הרי אסורה לכהן הדיוט. **אין חללה.** מסדר הענין אתה למד שלא כתב חללה אחר זונה מפני [שמצינו] שם זנות פוסל [בישראל] כדלעיל, אלא כתבו אחר אלמנה וגרושה שאין איסורן נוהג אלא בכהנים. **כאן.** בכהן גדול. **להלן.** בכהן הדיוט. **חולין.** חללים דכתיב בכהן גדול ולא יחלל. **הילכך.** ק) אין חללה אלא מאיסור כהונה.

מסורת הש"ס

א) נזיר מב. מכות כא. חולין פב:, ב) [בכת"י אלמנה וגרושה וכו'. והוא פיסקא מהברייתא דלעיל. וכן בדפו"ר יש הפסק פיסקא בין תיבת וליכא לתיבת אלמנה], ג) כריתות כג. שבועות כד. פסחים לו. נזיר ד., ד) חולין קא. קיג: סנהדרין פא. מעילה טז. כריתות כג. יבמות לב., ה) ת"כ פ' אמור פרק ב, ו) [בכת"י נוסף: לומר לך. וכעי"ז ברי"ף], ז) [נ"ל גרע. (רש"ש)], ח) [בדפו"ר: כלן], ט) [בדפו"ר: משם], י) [לעיל כא ע"ב], כ) [לין], ל) [ברש"י שברי"ף נוסף: ואע"פ שבכהן גדול בלאו אחד נאמרו], מ) [ברש"י שברי"ף: ששם זונה פסול אף בישראל], נ) [עיין יומא עג ע"א], ס) [יבמות לב.], ע) [וע"ע תוס' כריתות כג. ד"ה ומי], פ) [מכאן עסוה"ד נראה דאכ"מ, ול"ב. ויתכן שמקומו בסוה"ע אחר תיבת כהונה וקאי על דברי רב אשי], צ) [כד ע"א], ק) [נדל"ל: כיון דאין חללה אלא מאיסור כהונה זונה הויא חללה לא הויא],

תורה אור השלם

1. אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה: ויקרא כא יד
2. וְהוּא אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ יִקָּח: ויקרא כא יג

מוסף רש"י

האוכל נבילה ביום הכפורים. בשוגג, פטור. מחטאת, דאין איסור יום הכפורים חל על איסור נבלה, ואם בו ביום נתנבלה, אפילו הכי היתה אסורה קודם יום הכפורים משום אבר מן החי (פסחים לו.). דלא אתי כרת דיום הכפורים וחייל על איסור נבלה או אאיסור אבר מן החי אם לא נתנבלה מבערב (שבועות כד. וכעי"ז כריתות כג.). דלא אמרינן מיגו דאתי יום הכפורים ואיתוסף איסורא לגבי שאר מילי אתוסף נמי לגבי נבלה, ור"ש לטעמיה דאמר במסכת כריתות (כג.) דאפילו איסור חמור לא אתי וחייל על איסור קל (נזיר ד.).